

E

903

ΕΨΙΛΟΝ 03.08.08

ΑΝΕΡΓΟΣ Ή ΔΑΝΕΙΚΟΣ;

25.000 ΕΛΛΗΝΕΣ
ΑΝΑΓΚΑΣΤΗΚΑΝ ΝΑ
ΔΙΑΛΕΞΟΥΝ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΣ ΤΗΝ
ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥΣ ΩΣ
«ΠΡΑΓΜΑ» ΠΡΟΣ
ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ ΧΩΡΙΣ
ΜΕΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ.

**ΣΤΗ ΒΟΥΒΗ ΣΙΩΠΗ
ΤΗΣ ΣΡΕΜΠΡΕΝΙΤΣΑ**

ΤΟ «ΕΨΙΛΟΝ» ΕΓΙΝΕ
ΑΥΤΟΠΤΗΣ ΜΑΡΤΥΡΑΣ ΣΕ
ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΘΥΜΑΤΩΝ
ΤΗΣ ΜΑΡΤΥΡΙΚΗΣ ΠΟΛΗΣ
ΚΑΙ ΗΡΘΕ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΟ
ΜΕ ΤΙΣ ΜΝΗΜΕΣ ΤΗΣ ΠΙΟ
ΒΑΡΒΑΡΗΣ ΠΛΕΥΡΑΣ ΤΟΥ
ΠΟΛΕΜΟΥ ΣΤΗ ΒΟΣΝΙΑ.

**ΜΙΑ ΟΥΤΟΠΙΑ
ΣΤΑ ΚΑΜΕΝΑ**

ΤΟ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΚΟ
ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΚΑΤΕΣΤΡΑΜΜΕΝΟΥ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΦΩΤΙΕΣ ΤΟΥ
ΠΕΡΑΣΜΕΝΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
ΧΩΡΙΟΥ ΛΕΠΡΕΟ
ΑΠΟ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ
ΠΟΥ ΔΕΝ ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ

**ΤΙΣ ΑΝΑΤΡΟΠΕΣ.
ΟΤΑΝ ΜΙΞΑΡΕΙ**

Ο SHANTEL
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ
«ΒΑΣΙΛΙΑ ΤΗΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΣ
ΠΟΠ» ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΡΙΖΕΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ, ΚΑΡΔΙΑ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΗ
ΠΟΥ ΞΕΣΗΚΩΝΕΙ.

Κίνα

ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΕ ΔΡΑΚΟΥΣ ΚΑΙ... «ΚΑΡΧΑΡΙΕΣ»

Ο βραβευμένος με Πούλιτζερ κινέζος φωτογράφος
Λιου Χόινγκ Σινγκ ξετυλίγει μέσα από φωτογραφίες
που επέλεξε ο ίδιος την πορεία στο χρόνο της
αναδυόμενης υπερδύναμης και μας αποκαλύπτει
μερικά από τα μυστήρια της χώρας του.

Για τον Αγγελό, την Ελενα, τη Λουκία, τον Πάτροκλο, τον Γιώργο, η νοίκιασμένη εργασία ήταν μια διέξοδος από την ανεργία. Ένα ξεκίνημα... Κάτι προσωρινό που όμως έγινε μόνιμο, μετατρέποντάς τους σε όμηρους μιας αγοράς δύο ταχυτήτων, που τους πουλά και τους αγοράζει ως «εμπόρευμα». Μπαλάκια ανάμεσα σε εργοδότες άμεσους και έμμεσους, σε λέξεις, όπως flexicurity, ευελασφάλεια, κινητικότητα, που οι πολλοί δεν κατανοούν, αλλά οι ίδιοι βιώνουν στο πετοί τους.

Φ. ΙΖΕΦΑ/COBBIS/APEIRON PHOTOS

ταξύ μας, προηγήθηκαν οι απεργίες για το ασφαλιστικό, στήθηκε το μπλογκ των Νοίκιασμένων Εργαζομένων (www.noikiasmenoi-ergazomenoi.blogspot.com) κι αρχίσαμε λίγο λίγο να βγαίνουμε από τα καβούκια μας και να μιλάμε μεταξύ μας κάπως πιο ανοιχτά. Μετά, το μπλογκ λειτούργησε σαν κράχτης, ο ένας έφερε άλλον έναν, την επόμενη άλλους δύο και πάει λέγοντας. Χρειάζεται οι νοίκιασμένοι να είμαστε ενωμένοι και να έχουμε συνδικαλιστική οργάνωση. Είδαμε τη συγκρότηση σωματίου νοίκιασμένων σαν αναγκαίο κακό, γιατί τα συνδικάτα αρνούνται να μας καλύψουν. Τούτο δεν σημαίνει καθόλου ότι δεν επιθυμούμε να αναπτύξουμε κοινή δράση με τους υπόλοιπους εργαζόμενους. Αλλά για να πετύχουμε αυτή την ενότητα βλέπουμε ότι κι

εμείς πρέπει να συγκροτηθούμε σε κάτι». Οι κοινωνιολόγοι τούς αποκαλούν baby loosers. Είναι η γενιά που δεν μπορεί να παντρευτεί και να κάνει παιδιά, αφού δεν έχει τα μέσα. Σύμφωνα με έρευνα του Πανεπιστημίου Αθηνών, μόνο 3 στους 10 30άρηδες μπορούν να εγκαταλείψουν την πατρική εστία. Από την Ιταλία όπου γεννήθηκε το κίνημα της γενιάς των 700 ευρώ ως την Ισπανία και το κίνημα «Ποτέ στη γαμημένη τη ζωή μου δεν θα αποκτήσω σπίτι», αλλά ακόμα και την πάλαι ποτέ προχωρημένη Σκανδιναβία, σε όλη την Ευρώπη οι 30άρηδες ασφυκτιούν. Δεν είναι τυχαίο που στα περιοδικά και τις ιστοσελίδες τους βρίσκουν χώρο κείμενα σαν κι αυτό: «Οι σύγχρονοι εργάτες ζουν μονάχα τόσο όσο βρίσκουν δουλειά και βρίσκουν τόσο δου-

λειά όσο η δουλειά τους αυξάνει το κεφάλαιο των αστών. Αυτοί οι εργάτες, που είναι αναγκασμένοι να πουλιούνται κομματάκι κομματάκι, είναι ένα εμπόρευμα όπως κάθε άλλο και γι' αυτό είναι εκτεθειμένοι σ' όλες τις εναλλαγές του ανταγωνισμού, σε όλες τις διακυμάνσεις της αγοράς. Γι' αυτό τα έξοδα που στοιχίζει ο εργάτης περιορίζονται σχεδόν μονάχα στα μέσα ύπαρξης που χρειάζεται για τη συντήρησή του και τη διαιώνισή του. Όταν συμπληρωθεί η εκμετάλλευσή του εργάτη από τον εργοστασιάρχη, τότε πέφτουν πάνω του τα άλλα τμήματα της αστικής τάξης: ο σπιτονοικοκύρης, ο μπακάλης, ο ονεχυροδανειστής...». Είναι ο Μαρξ και ο Ενγκελς που μιλάνε. Αίσιον κι ευτυχές το 1848... ■

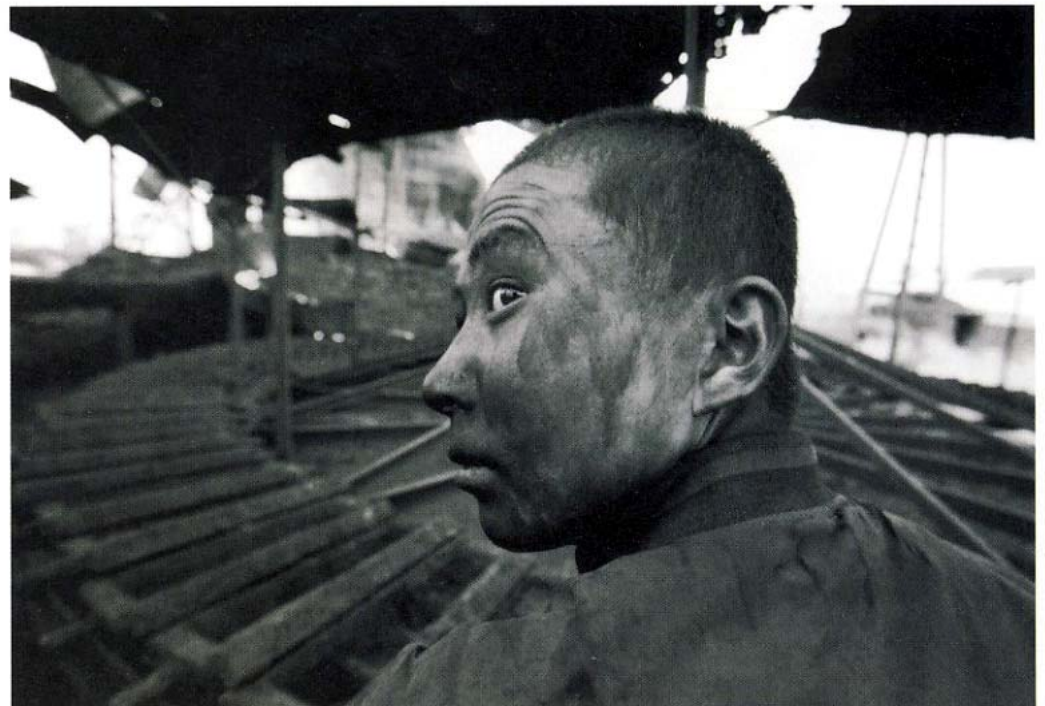
ΚΙΝΑ

Η ανάληψη των Ολυμπιακών Αγώνων από την Κίνα έδωσε την ευκαιρία στο βραβευμένο φωτογράφο Λιου Χόινγκ Σινγκ να υλοποιήσει ένα από τα όνειρά του: να συνθέσει μια φωτογραφική ιστορία της Κίνας μέσα από στιγμιότυπα της καθημερινότητας, από τα χρόνια του Μάο μέχρι την ανάδειξή της ως νέας ανερχόμενης υπερδύναμης. Επειτα από τέσσερα χρόνια συνεχούς δουλειάς, το φωτογραφικό του άλμπουμ εκδόθηκε από τις εκδόσεις Τάσεν κι εμείς σήμερα το ξεφυλλίζουμε μαζί σας.

Το άγνωστο πρόσωπο του Κόκκινου Δράκου

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ | ΤΙΝΑ ΚΟΥΛΟΥΦΑΚΟΥ (koultin@enet.gr)
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ «CHINA, PORTRAIT OF A COUNTRY», TASCHEN

Αριστερά, φοιτητής με πατίνια στο προαύλιο του Ινστιτούτου Τεχνολογίας, υπό το αγέρωχο βλέμμα του Μάο, 1981. **Δεξιά,** επάνω, Κινέζες σε κομμωτήριο του Πεκίνου, 1981. **Κάτω,** εργάτης μεταλλείων στην ενδοχώρα της Μογγολίας, 2004. Τα τελευταία χρόνια περίπου 7.000 μεταλλωρύχοι χάνουν κάθε χρόνο τη ζωή τους στις στοές.

«Η Κίνα χρειάστηκε 59 χρόνια για να επιτρέψει την ιδέα της ιδιωτικής περιουσίας. Μόλις φέτος ψηφίστηκε νόμος που προστατεύει τα δικαιώματα των ιδιοκτητών κατοικίας. Ωστόσο, πιστεύω πως η κυβέρνηση θα υιοθετήσει πιο φιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις. Εχοντας δει την κατάρρευση της πρώην Σοβιετικής Ενωσης, η οποία έφερε ραγδαίες αλλαγές, θα έλεγα ότι ο σημερινός κινέζικος πραγματισμός είναι άμεσο αποτέλεσμα του χάους που ζήσαμε στην ασχημότερη δεκαετία (1966-1976) της ιστορίας μας».

Αριστερά, εκτέλεση οκτώ εγκληματιών και αντιφρονούντων (1968), στην επαρχία Heilongjiang. Επάνω, τη δεκαετία του 1960 ακόμη και τα παιδιά έπρεπε να περάσουν από στρατιωτική εκπαίδευση προκειμένου να αντιμετωπιστεί πιθανή επίθεση από τους τότε εχθρούς του έθνους, τους αντικομμουνιστές της Κουομίντανγκ, τους Αμερικανούς και τους Σοβιετικούς.

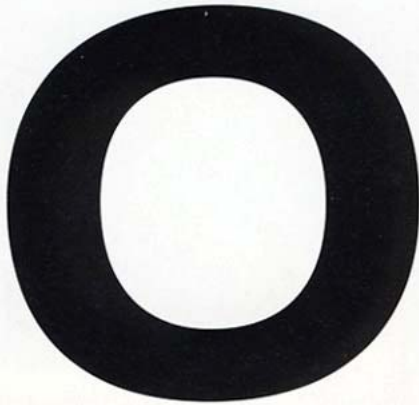
«Οι άνθρωποι εδώ απλώς θέλουν να ζήσουν όμορφα την οικογενειακή τους ζωή. Ο πιο νέος θέλουν να γνωρίσουν τον κόσμο. Υπάρχει και μια συνεχής δίψα για αλλαγή, η οποία γίνεται αντιληπτή και εντυπωσιάζει τους επισκέπτες και τους δημοσιογράφους που έρχονται εδώ. Ωστόσο, υπάρχει κι ένας αποπροσανατολισμός ανάμεσα στις αστικές ελίτ, τον οποίο η Κίνα χρωστάει στην ταχύτατη εκβιομηχάνιση που επιδίωξε. Εγιναν πολλά λάθη μέσα στη βιασύνη του εκμοντερνισμού».

Αριστερά, καθαριστές τζαμιών στη Σαγκάη. Το σφαιρικό κτίριο πρόκειται για τον Πύργο Τηλεπικοινωνιών ή αλλιώς το «μοργαριτάρι της Σαγκάης». Δεξιά, Πεκίνο, Ιούνιος 1989. Νεαρό ζευγάρι περιμένει κάτω από γέφυρα να περάσουν τα τανκς. Ο στρατιωτικός νόμος είχε τεθεί σε ισχύ από τον Μάιο του ίδιου έτους.

Ο φωτογράφος Guo Gai και η σύζυγός του Sun Yiwai -πρώην ρεπόρτερ και οι δύο σε εφημερίδα- που εναντιώνονταν στη χρήση των ΜΜΕ ως εργαλείων προπαγάνδας, φωτογραφίζονται σε έναν από τους εύφορους αγρούς της χώρας τους την εποχή της μεγάλης εκστρατείας για την αύξηση της αγροτικής παραγωγής.

Ο Λιου Χόινγκ Σινγκ γεννήθηκε το 1951 στο Χονγκ Κονγκ από κινέζους γονείς. Τρία χρόνια αργότερα η οικογένεια επέστρεψε στην Κίνα, ώστε ο μικρός Λιου να φοιτήσει σε κινέζικο σχολείο. Το 1961 ο Λιου γύρισε στο Χονγκ Κονγκ ενώ το 1971 πήγε στη Νέα Υόρκη, όπου σπούδασε πολιτικές επιστήμες και δημοσιογραφία. Έχει συνεργαστεί με το περιοδικό «Time» για 5 χρόνια και έχει υπάρξει ανταποκριτής του πρακτορείου AP στο Πεκίνο, στο Λος Αντζελες, στο Νέο Δελχί, στη Σεούλ και στη Μόσχα. Ανάμεσα στα αμέτρητα βραβεία που έχει κερδίσει για τη δουλειά του, είναι και το Πούλιτζερ του έτους 1992, για το ρεπορτάζ και τις φωτογραφίες ντοκουμέντα της κατάρρευσης της Σοβιετικής Ενωσης.

Πώς αποφασίσατε να συνεργαστείτε με την Τάσεν; «Αντλώ έμπνευση από τον εκδότη Μπένεντικτ Τάσεν. Έχει μια φοβερή ομάδα από συνεργάτες διασκορπισμένους σε όλες τις ηπείρους της Γης. Για να συνθέσουμε αυτό το βιβλίο είχαμε πολλές συζητήσεις και διαπίστωσα ότι ο Μπένεντικτ Τάσεν σκέφτεται σαν εν ενεργεία δημοσιογράφος. Του αρέσει να ξετυλίγει ιστορίες με τον πιο ολοκληρωμένο τρόπο. Ετσι συμπεριλάβαμε ιστορίες της Κίνας, του Θιβέτ, των σεισμών του Σιχουάν... Και παίρναμε τις τελευταίες φωτογραφίες από όλο τον κόσμο. Υπήρχαν άνθρωποι που δούλευαν για αυτό το πρότζεκτ στο Λος Αντζελες, στην Κολονία, στο Πεκίνο, στη Νέα Υόρκη και στο Λονδίνο. Αν και το βιβλίο είναι για την Κίνα, μοιάζει να φτιάχτηκε από μια παγκόσμια ομάδα».

Ποια είναι η γνώμη σας για τη σύγχρονη Κίνα; «Δούλεψα γι' αυτό το βιβλίο τέσσερα χρόνια και έχω ανάμεικτα συναισθή-

Πρώην μέλη της γυναικείας πολιτοφυλακής, κατά τη διάρκεια της Πολιτιστικής Επανάστασης, ποζάρουν με τις νεανικές τους φωτογραφίες στην επαρχία Jiangsu, 2003.

ματα για την Κίνα. Ωστόσο, αν ο αναγνώστης ξεφυλλίσει το βιβλίο, θα διαπιστώσει μια αλλαγή στη γλώσσα του σώματος και στις εκφράσεις των ανθρώπων. Ετσι νιώθω κι εγώ για την Κίνα».

Πώς θα περιγράφατε τους Κινέζους; «Οι Κινέζοι είναι πραγματιστές. Ξέρουν τη σκληρή πραγματικότητά τους, ότι ζουν σε μια φτωχή και εξαιρετικά πυκνοκατοικημένη χώρα».

Κίνα

Θα λέγατε ότι η Κίνα είναι παρεξηγημένη από τους Δυτικούς; «Είναι πολύ πιθανό οι Δυτικοί να έχουν διαφορετική γνώμη για του Κινέζους απ' ό,τι έχουν οι Κινέζοι για τους εαυτούς τους. Αυτό είναι φυσιολογικό. Ωστόσο, υπάρχουν πολλοί ακαδημαϊκοί που είναι εξοικειωμένοι πλέον με την πραγματική Κίνα. Και η πραγματική Κίνα δεν είναι μια ιστορία που μπορείς να την αφηγηθείς σε λίγες λέξεις, είναι κάτι πολύ πιο περίπλοκο και μεγάλο. Οι κινέζικη ιστορία, η

μυθολογία, η κουλτούρα είναι πάρα πολύ διαφορετικές από τις αντίστοιχες δυτικές. Πάρτε, για παράδειγμα, τη θρησκεία. Πολλοί πιστεύουν πως οι Κινέζοι δεν έχουν θρησκεία. Στην πραγματικότητα όμως οι περισσότεροι Κινέζοι προσπαθούν να ζήσουν σύμφωνα με το όνειρο του κομφουκιανισμού, του οποίου οι κανόνες είναι παρόμοιοι με εκείνους του ιουδαϊσμού. Γι' αυτό ελπίζω ότι αυτή η φωτογραφική ιστορία της Κίνας θα βοηθήσει τους αναγνώστες να έρ-

θουν πιο κοντά σε αυτό που είναι η νέα Κίνα. Η Κίνα μετά το 1949, δηλαδή».

Αν μπορούσατε να αλλάζατε κάτι στη νέα Κίνα; «Ναι. Θα προσέφερα περισσότερη παιδεία και περισσότερα ταξίδια ανά τον κόσμο στους Κινέζους. Επίσης, ελπίζω πάντα ότι η κινέζικη παιδεία θα ενθαρρύνει τους φοιτητές σε περισσότερο αντισυμβατική σκέψη παρά στην κλασική εκμάθηση μαθημάτων».

Αριστερά, η Zhang Yufeng (δεξιά), ερωμένη και νοσοκόμα του Μάο. Ακολουθούσε τον «Μεγάλο Τιμονιέρη»σε κάθε σιδηροδρομικό του ταξίδι. Το φόρεμα που φοράει αποτέλεσε σήμα κατατεθέν της κινέζικης μόδας. Επάνω, ξημερώματα, δύο φίλες διασκεδάζουν σε νυχτερινό κλαμπ του Πεκίνου .

Ηταν πολύ σημαντικό για σας να υπάρχουν στο βιβλίο μόνο φωτογραφίες από Κινέζους; «Το βιβλίο είναι αφιερωμένο στην κινέζικη φωτογραφία-ντοκουμέντο. Μερικές φορές κοιτώ στη Δύση και βλέπω πως, σε ό,τι αφορά τη φωτογραφία, οι Κινέζοι είναι λίγο πολύ ξεχασμένοι. Όμως έχουμε καταφέρει απίστευτα πράγματα. Στο βιβλίο προσπάθησα να επιλέξω τις φωτογραφίες, ώστε να αποφύγω τη ρομαντική και την κρατική προπαγανδιστική οπτική της Κίνας».

Πώς βλέπουν οι Κινέζοι τη χώρα τους κατά τη γνώμη σας; «Οι άνθρωποι εδώ απλώς θέλουν να ζήσουν όμορφα την οικογενειακή τους ζωή. Οι πιο νέοι θέλουν να γνωρίσουν τον κόσμο. Υπάρχει και μια συνεχής δίψα για αλλαγή, η οποία γίνεται αντιληπτή και εντυπωσιάζει τους επισκέπτες και τους δημοσιογράφους που έρχονται εδώ.

«Για να δει κάποιος την αληθινή Κίνα, θα τον έστελνα στην πόλη Γουέντσοθ, της επαρχίας Ζε-γιάνγκ, που είναι η πλουσιότερη της Κίνας αλλά και στη Λιουπανσούι στην επαρχία Χιζού, που είναι η φτωχότερη. Δεν υπάρχει μία Κίνα. Ίσως αν δει κανείς αυτές τις δύο πόλεις, που αποτελούν τα δύο εξτρίμ άκρα, θα αποκτήσει μια ρεαλιστική εικόνα της χώρας. Γιατί η πραγματική Κίνα δεν είναι ούτε το Πεκίνο ούτε η Σαγκάη».

Ωστόσο, υπάρχει κι ένας αποπροσανατολισμός ανάμεσα στις αστικές ελίτ, τον οποίο η Κίνα χρωστάει στην ταχύτατη εκβιομηχάνιση που επιδίωξε. Εγιναν πολλά λάθη μέσα στη βιασύνη του εκμοντερνισμού».

Πώς βλέπετε το θέμα του Θιβέτ; «Εχω επισκεφθεί το Θιβέτ μόνο μία φορά, το 1980. Ακόμα και σήμερα έχω την απερίγραπτη ομορφιά αυτού του τόπου και των ανθρώπων του μπροστά μου. Είναι πολύ άσχημο που οι δύο πλευρές δεν μπορούν να συνεννοηθούν. Πολύ άσχημο που η επικοινωνία επιχειρείται μόνο από την μία πλευρά».

Πώς βλέπετε τον Δαλάι Λάμα; «Εχω συναντήσει τον Δαλάι Λάμα τρεις φορές στο διάστημα 1985 έως το 1989 που βρισκόμουν στην Ινδία για τη δουλειά μου. Η αγιότητά του έχει ευλογήσει τον δεύτερο γιο-

μου, που γεννήθηκε στην Ινδία. Όταν γύρισα πίσω, έδωσα στην οικιακή μου βοηθό, που είναι Θιβητιανή, ένα δώρο από τον Δαλάι Λάμα. Συγκλονίστηκε τόσο, που κατέρρευσε κλαίγοντας».

Νομίζετε πως οι Κινέζοι είναι εξοικειωμένοι με την έννοια της ελευθερίας;
«Συλλογικά θα έλεγα πως ναι. Ατομικά, όχι».

Ποια είναι η έννοια της ελευθερίας κατά

Επάνω, νεαροί Κινέζοι σε μπαρ, στον πρώην κακόφημο δρόμο Sanlitun, Πεκίνο. Από το 1994 και μετά, ολόκληρη η περιοχή αναβαθμίστηκε και σήμερα φιλοξενεί ένα μεγάλο εμπορικό κέντρο, με πολλές κινηματογραφικές αίθουσες, εστιατόρια και μπαρ. Δεξιά, το εξώφυλλο του άλμπουμ «China, portrait of a country», εκδόσεις Τάσεν.

Κίνα

τη γνώμη σας; «Η ελευθερία για μένα είναι να μπορείς να εξασφαλίζεις παιδεία και να πραγματοποιείς τις φιλοδοξίες σου και τις προσωπικές σου προσδοκίες δίχως να πατάς πάνω στις ελευθερίες του άλλου».

Νιώσατε ποτέ ρατσισμό από τους άλλους λόγω της εθνικότητάς σας; «Όχι, ποτέ»

Κάνετε κάποιες σκέψεις για τα περι-

«Η κινέζικη ιστορία, η μυθολογία, η κουλτούρα είναι πάρα πολύ διαφορετικές από τις αντίστοιχες δυτικές. Πάρτε, για παράδειγμα, τη θρησκεία. Πολλοί πιστεύουν πως οι Κινέζοι δεν έχουν θρησκεία. Στην πραγματικότητα όμως οι περισσότεροι Κινέζοι προσπαθούν να ζήσουν σύμφωνα με το όνειρο του κομφουκιανισμού, του οποίου οι κανόνες είναι παρόμοιοι με εκείνους του ιουδαϊσμού».

Θα μπορούσατε να μας δώσετε την εικόνα της νέας Κίνας με λέξεις;

«Αυτό είναι αδύνατο».

Υπάρχει κάποια κινέζικη παροιμία που αντανακλά τη σημερινή Κίνα;

«Υπάρχει κάτι που λέμε στην Κίνα: "Αν με σεβαστείς ένα πόντο, θα σε σεβαστώ από την κορφή μέχρι τα νύχια"».

Ποιο είναι το πιο ωραίο μέρος στην Κίνα για εσάς;

«Το πιο ωραίο μέρος στην Κίνα είναι η αυλή του σπιτιού μου στο Πεκίνο στην οποία έχω δύο ροδιές. Την άνοιξη έχει πολλούς καρπούς. Απολαμβάνω να φτιάχνω το μαρτίνι μου με χυμό ροδιού και να κοιτάω την πανσέληνο μαζί με φίλους μου».

Πού θα έπρεπε όμως να πάει κάποιος για να δει την αληθινή Κίνα;

«Θα τον έστειλα στην πόλη Γουέντσου, της επαρχίας Ζεγιάνγκ, που είναι η πλουσιότερη της Κίνας αλλά και στην Λιουπανσούι στην επαρχία Χιζού που είναι η φτωχότερη. Δεν υπάρχει μία Κίνα. Ίσως αν δει κανείς αυτές τις δύο πόλεις, που αποτελούν τα δύο εξτρίμ άκρα, θα αποκτήσει μια ρεαλιστική εικόνα της Κίνας. Γιατί η πραγματική Κίνα δεν είναι ούτε το Πεκίνο ούτε η Σαγκάη».

Υπάρχουν πολιτικές της κινέζικης κυβέρνησης με τις οποίες διαφωνείτε;

«Η Κίνα και κυρίως οι επαρχίες της παραμένουν πολύ φτωχές. Τόσο οι πλούσιοι όσο και οι φτωχοί πληθυσμοί έχουν υποφέρει πολλά σκαμπανεβάσματα. Οι κινέζοι ηγέτες ανέκαθεν πίστευαν πολύ στη σταθερότητα, πράγμα που άλλοτε εξάλειψε μεταρρυθμίσεις και άλλοτε τις καθυστέρησε σημαντικά. Η Κίνα χρειάστηκε 59 χρόνια για να επιτρέψει καν την ιδέα της ιδιωτικής περιουσίας. Μόλις φέτος ψηφίστηκε ειδική νομοθεσία που προστατεύει τα δικαιώματα των ιδιοκτητών κατοικίας. Ατενίζω το μέλλον της Κίνας με συγκρατημένη αισιοδοξία. Ωστόσο, πιστεύω πως η κυβέρνηση θα υιοθετήσει πιο φιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις, αν είναι για το γενικό καλό των Κινέζων. Εχοντας δει την κατάρρευση της πρώην Σοβιετικής Ενωσης, η οποία έφερε ραγδαίες πολιτικές αλλαγές, θα έλεγα ότι ο κινέζικος πραγματισμός, όπως παρατηρείται σήμερα, είναι άμεσο αποτέλεσμα του τρόμου και του χάους που ζήσαμε στην ασχημότερη δεκαετία (1966-1976) της ιστορίας μας ως χώρα».

βαλλοντικά προβλήματα; «Είμαι οικολόγος και πάντα καλώ κινέζους φίλους και δημοσιογράφους να συζητήσουμε ή να συμμετάσχουμε σε συζητήσεις ή συνέδρια που θα μας μάθουν περισσότερα για το πώς μπορούμε να προστατέψουμε το περιβάλλον».

Πιστεύετε πως η Κίνα θα αλλάξει την περιβαλλοντική της πολιτική; «Φοβάμαι ότι αυτό θα πάρει πάρα πολύ καιρό».

